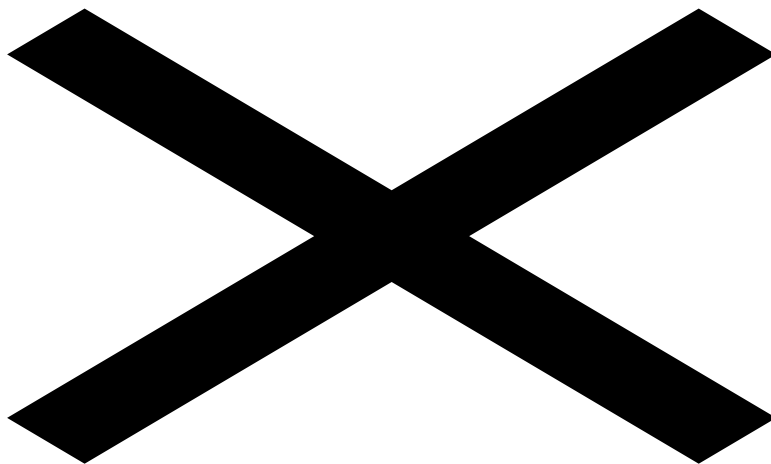

BISERICI DIN LEMN

1440 de biserici de lemn, construite înainte de 1918, formează un patrimoniu românesc, de o valoare cunoscută și apreciată pe plan mondial. Aceste așezăminte monahale, în jurul cărora s-au înfiripat comunitățile creștine din sate și târguri, au reprezentat și reprezintă adevărate surse de cultură ale civilizației poporului român și, totodată, o expresie a artei lemnului specifică spațiului carpatodanubiano-pontic.

Bisericile de lemn se găsesc în Transilvania, Banat, Oltenia, Moldova, Dobrogea, Maramureș, o parte din ele afându-se pe lista patrimoniului mondial al UNESCO.

Sunt construcții unice, de mare valoare arhitecturală și istorică, păstrătoare ale valorilor tradiționale românești, ce ar trebui să fie bine conservate și promovate pe harta turistică a României.

La începutul secolului al XX-lea, Nicolae Iorga, împreună cu oameni de cultură și cercetători, a încercat să realizeze un proiect în care să fie cuprinse toate bisericile de lemn din România, dar împlinirea acestui proiect a fost greu de realizat din cauza lipsei de fonduri.

O biserică din lemn oferă o atmosferă aparte, o atmosferă caldă, pe care o simți atunci când intri în „casa lui Dumnezeu”. Ornamentele sculptate în lemn, culoarea naturală a lemnului prelucrat, stilul caracteristic arhitectural românesc îți dau sentimentul de „acasă”, oriunde ai fi plecat prin alte țări străine. Ingeniozitatea meșterului lemnar de la țară a atins performanțe unice ridicând, spun unii, cele mai înalte construcții de lemn din Europa, mai ales în regiunea istorică a Maramureșului. Meșterii de biserici, peste tot unde activau, formau o elită distinctă, sprijinită de cler și de mireni, în misiunea lor sacră.

Bisericile de lemn din România, adevărate tezaure de cultură, au fost construite, cele mai multe, în secolele XVIII și XIX. Picturile murale din interior și exterior oferă pagini din Biblie, cu imagini simbolice sau lămurite în imagini pentru cei mulți și amărâți ai satelor românești, sporesc valoarea de patrimoniu ale acestor edificii.

Una din trăsăturile cele mai caracteristice, interesante și mai învăluite în mister ale bisericilor de lemn din România este limbajul sculptat al portalelor de la intrări, rădăcinile acestui limbaj, aproape uitat, mergând mult în Evul Mediu. Simbolismul religios, voalat, este format din elemente geometrice, cum ar fi: rozete, funii, unde de ape, roate, romburi, aceste figuri geometrice fiind completate, uneori, și cu elemente figurativ-descriptive: cruci, brazi, flori, animale, păsări, corpuri

cerești, obiecte, figuri umane. Dar... limbajul rafinat al portalelor bisericilor de lemn din România a rămas până astăzi puțin cunoscut.

Principalele tehnici constructive întâlnite la bisericile de lemn din România sunt: Biserici de lemn în cheotori, Biserici de lemn în căței, Biserici de lemn în furci, Biserici de lemn bordei.

Maramureșul, o regiune de o frumusețe rară, este un tărâm unde bisericile de lemn, adevărate bijuterii arhitectonice, au scris istorie. Ridicate unele în secolul al XIV-lea, altele mai târziu, au fost construite din lemn de stejar, gorun și rășinoase. Amplasate în locuri înalte, cu turnuri foarte mari, au folosit și ca punct de observație în caz de pericol. Bisericile din Maramureș se deosebesc prin monumentalitate, asemănându-se cu adevărate catedrale.

Biserica din Ieud-Deal a fost ridicată, după unii cercetători, la mijlocul secolului al XIV-lea și distrusă de tătari, apoi refăcută de localnicii de pe valea Izei, din lemn de stejar și molid. În biserică se găsesc texte de o valoare inestimabilă pentru istoria scrisului românesc. Cel mai important este „Codicele de la Ieud”, datat în 1391.

Biserica de lemn impresionează prin bogăția sculpturală și cromatică din interior, iconografia formând cel mai bine păstrat ansamblu de picturi murale post-bizantine din Maramureș, atrăgând printr-o colecție uimitoare de icoane pe sticlă, aduse de la Nicula, alături de tipăriturile lui Coresi din secolul al XV-lea. Biserica a fost inclusă în 1999 de UNESCO pe lista monumentelor cu valoare de patrimoniu cultural mondial.

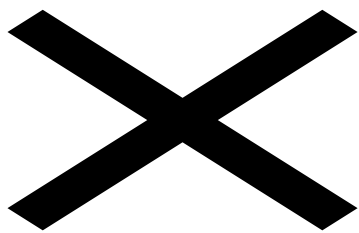

Biserica de lemn din Humoreni, județul Suceava, a fost construită în anul 1775, în satul Pârteștii de Jos și strămutată în Humoreni în anul 1892. Este construită în totalitate din bârne de stejar și se sprijină pe un soclu de piatră de râu, pereții interiori sunt placați cu scânduri în culoare roșie, iar șindrila fasonată cu model, de pe partea superioară, are culoarea galbenă.

Biserica de lemn din Fildu de Sus este cea mai cunoscută biserică de lemn din județul Sălaj și a fost construită în anul 1727, modificată ulterior, iar astăzi se află pe lista monumentelor naționale protejate. Renumele ei se trage de la coiful foarte ascuțit peste acoperișul cu ape rezezi și de la pictura murală de inspirație folclorică.

Biserica de lemn din Românești (Timiș) a fost ridicată în secolul al XVIII-lea și este renumită datorită turnului de lemn de deasupra pronausului care conservă cel mai frumos bulb de inspirație barocă din Banat.

A fost construită din bârne de gorun, acoperite la exterior cu lipituri de pământ. Pictată la jumătatea secolului al XIX-lea, pictura a fost acoperită mai târziu cu var. Biserica se găsește astăzi într-o pronunțată stare de degradare.

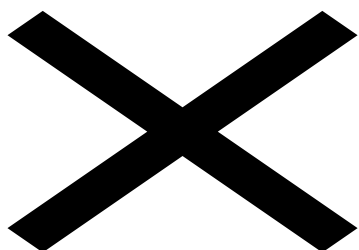

Biserica de lemn din Cizer se află din anul 1968 restaurată în Parcul Etnografic Național „Romulus Vuia” din Cluj-Napoca. Biserica este lucrarea meșterilor Nicula Ion al Neamțului și Vasile Nicula Ursu, cel care, sub numele de Horea, a intrat în istoria națională ca martir al răscoalei țărănești din 1784.

Este una dintre cele mai reprezentative lăcașuri de lemn din Transilvania, ridicată în anul 1773, având întreg interiorul pictat într-o paletă coloristică variată, cu multe scene încă bine păstrate.

Biserica are o formă dreptunghiulară. Bârnela au fost cioplite din „inimă de goren de pe Coaste”, așezate drept, unde latul lemnului a fost scobit puțin pentru a crea o mai bună etanșizare. Turnul bisericii se înalță pe tălpi peste tinda femeilor, numai până la nivelul coamei acoperișului. Peste picioarele turnului a fost așezat un foisor pentru mai multe clopote, acoperit de un coif prelung, specific zonei. Portalul spre navă este decorat cu vrejuri, probabil de iederă. În axul altarului se mai păstrează și o mică fereastră originală cu tăietura superioară în formă de acoladă. În altar există un picior de altar tăiat dintr-un buștean sub forma unui picior de potir cu inel la mijloc.

Biserica de lemn din ansamblul monahal Zosin (Botoșani) datează din anul 1779 și este închinată Maicii Domnului. A fost ctitorită de drept-credinciosul Tudorachi Bașota, în apropierea satului Bălușeni, în zilele voievodului Constantin Moruz. Biserica a fost pictată în anul 1834, pereții fiind tencuiți atât în exterior, cât și în interior, lutul văruiat în alb acoperind nuiielele împletite ale zidurilor. Acoperișul bisericii este din fâșii de șindrila. O curiozitate - biserica de lemn din Mănăstirea Zosin este una dintre foarte rarele biserici cu pereți din împletitură din nuiiele cunoscute în România și păstrate până în zilele noastre.

Biserica de lemn din Jupânești (Timiș), ce se află pe lista monumentelor istorice, a fost construită în secolul al XVIII-lea și are hramul „Sfânta Cuvioasă Parascheva”. Se află la câțiva kilometri de orașul Făget, fiind amplasată la mijlocul cimitirului din localitate. Este concepută în forma unei corăbii și la construirea ei nu s-a folosit nici un fel de metal, inclusiv cuiele fiind din lemn. Picturile originale nu se mai disting.

Bisericele din lemn au rezistat vremurilor și și-au continuat obiceiurile. Operele de artă populară impresionează prin echilibrul arhitectural, prin simplitate și măreție, punți peste timp, având un impact deosebit asupra turiștilor. În majoritatea bisericilor de lemn, amplasate și în locuri de o frumusețe aparte, se țin slujbe și astăzi, ele făcând parte din identitatea așezărilor.

Și, ca o concluzie, iată ce ne destăinuie Sfântul Ivan de Kronstandt: „Nu poate exista Biserica în afara iubirii”.

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*